

SLAVJAN.

Časnik slovstven i uzajemen za Slavjane književne i prosvětljene.

Vreduje i na světlo dava Matija Majar v Celovcě (Klagenfurt).

Číslo 6. Izhadja desetput v letě po jednoj cěloj listině i velja s poštninoy 3 florinte ali 2 rublja.

1873.

Českoslavjanska slavnost v Pragě.

Čehoslavjani imaju nemalo veleučeníh mužev, kterih se mogu po pravicě ponosom spoměnhati. Taki veleučeni muži so na priměr: Josef Jungman, Josef Dobrovski, Jan Kolar Slovak, Josef Pavel Šafarik Slovak, Vačeslav Hanka, František Ladislav Čelakovski i več jinih. Oni su narodno dremajuči svoj narod klicalí i izbudili iz narodnoga spanja k narodnoj samosvěsti i k narodnomu življenju. Cěla družina iskrenih vlastencov sbrala se je okolo njih, kteri su se trudili, i velika njih část se trudi ješče i v naše vreme, za prosvětu i blagostanje svojega kmena.

Neocěniteljne zasluge imenovaníh mužev su dvojverstne:

Perva versta njih zaslug obstoji v tom, da su neumorno se trudili za svoj českoslavjanski kmen, su poravnavali pravopis i čistili svoj govor českoslavjanski, spisovali knjige i novine českoslavjanske i množili novo slovstvo českoslavjansko. To su ti učeni muži izverstno učinili; jezik, slovstvo, prosvěta se mora početi obdělovati i širiti v svojem kmeně, vlastni kmen je podstata, osnova, na kterom se zgrada višje zidati može.

Druga versta njih zaslug obstoji v tom, da su v svojih spisah i knjigah českoslavjanskih neprestano ozirali se na cělo slavjanstvo, da upravo naj izverstnějša děla književna su spisali v smislě uzajemnom. Jungman je spisal vsemu slavjanstvu važen: *Slovník český*; Dobrovski: *Institutiones linguae slavicae veteris dialecti*; Kolar zlatnu knjigu: *O uzajemnosti slavjanskoj*; Šafarik: *Starožitnosti slovanske i Slovanski narodopis*; Hanka: *Mluvnicu českého jazyka, mluvnicu polského jazyka i Počátky posvatného jazyka slovanskeho*; Čelakovski: *Čtení o srovnavaci mluvnici slovanske* i sbornik poslovic vsěh narečij slavjanskih, pod naslovom: *Mudrosloví narodu slovanskeho ve prislovích*.

To su izverstna děla uzajemna učeníh mužev uzajemnih; njih je vse zanimalo, čto je bilo slavjansko, po izrěkě Jana Kolara: N i h i l

slavici a me alienum esse puto, što bi se po slavjanski reklo: Vse što koli je slavjanskoga, je naša svojina. Sėjali su oni dobro seme slavjanske uzajemnosti i padlo je na rodovitnu zemlju i — ako ravno su se uže preselili v večnost, raste krepko, poganja utešiteljno ne samo vjeje, listje i cvět, nego počinja, slava Bogu! i ovoće i žlahtno sadje prizorivati.

Oni su položili krěpku podstatu i obširnu osnovu veličanstvenoj zgradě slavjanskoj v jezike i slovstvě českoslavjanskom, pa nisu zidali samo na jednom pojedinom preděle, nego njih naměra je bila sozidati zgradu visoku v mnogih nadstropjah, zgradu velikansku nauke slavjanske. Zato se je světloba njih učenosti světla i njih ime se slavilo daleko črez medje in granice českoslavjanske po obširnom světě slavjanskom. — Odtuda izvira, da, ako se le ime jednoga teh slavniuh mužev spoměni, se hvaležno spoměnimu vsěh těh buditeljev naroda. To se nam je prigodilo i čitajučim v českih novinah poziv na slavnost, ktera se bude slavila v Zlatnoj Pragě na spoměn slavnoga Josefa Jungmana; spoměnuli smo se i ostalih světlih zvězd českoslavjanskih.

Vredničtvo „Slavjana“ je naměravalo te česki poziv k slavnosti poslavjaniti i ga prioběiti svojim čestitim čitateljem, koji su iz raznih slavjanskih kmenov, pa slučil se je te prijeten i radosten slučaj — da te česki poziv *ne može se poslavjaniti*, iz toga jednoduhoga uzroka, jerbo je spisan po česki tako izverstno i uzajemno, da ga književen Slavjan dobro razumi bez prestavljenja. Samo neke nepaterne maličkosti prejináčimo v tom pozivě i ga stavimo semo cirilskimi pismenami, jerbo latinskimi je tiskan uže v českih listah. Tako-le glasi:

ДОМОРОДЦІ!

Дне 4/16. јуліја буде тому сто лѣт, что се је објавила ческо-славјанскому народу на обзорѣ једна из нај јаснѣјших звѣзд; буде тому сто лѣт, что је народил се народу нашему једен из нај вечјих, нај жлахтијѣјших јего синов, что је узрел свѣтло божје слави наш Јосеф Јунгман.

Света должност цѣлога народа ческога је, спомѣн тога великога дне достојно прославити.

Заступиѣлство крављевске наше Праге спознавајуч ту повинност је само преузело успоредьенје славности на чест мужа, ктери је једен из нај предѣјѣјших смисователъев i будителъев народа ческо-славјанскога.

Уредити ту славност је повѣрило световавство кр. главнога мѣста Праге посебному одбору. Одбор стараје се о то, да би славност, ктере ред се прогласи в нај ближјих днех, направила се достојна i велелѣпа, довољује си именем старославне наше Праге звати народ наш ческо-славјанскі к тој славности. Именито пак зове сва наша самосправна заступиѣлства окрајна i обчинска, сва наша дружтва i наше сполке твердо се надѣјуч, да од горовја татран-

скога до шумавскога vsako чeskoslavjanско друштво, vsaka чesko-slavjanска једнота, ако не приде к славној с вечиној својих членов, зајсто (вѣрно) пошље аспонь (по крајњей мѣрѣ) повѣренѣчтво і то, ако біті може, повѣренѣчтво с пранором (с знамјем).

Зато вола подпісані одбор всѣм домородцам својим јешче једен-крат: Да се відімо в нашеј матушкѣ Прагѣ дне (30. јуніја) 12. јуліја і 1¹/₁₃. јуліја!

В Прагѣ (26. маја) 7. јуніја 1873.

За одбор уредованја славној Јунгманове.

Дор. Франт. Лад. Ріегер,
предсѣдатель.

Јос. Гулеш,
пуркмистер (поглавар) пражскі
мѣстопредсѣдатель.

Дор. Јос. Емлер,
једнатель.

Nedvojbeno se bude sbralo pri toj slavnosti v Pragě mnoho Čehoslavjanov; težje bi se tamo sbrali ostali Slavjani dlje oddaljenosti, pa v naših čitalnicah i družtvah sbrani se budemo i mi spoménjati slavnoga Josefa Jungmana i njegovih slavnihih sotrudnikov i budemo jim zaklicalí: Вечная имъ память! — Spoménjati se budemo pako i pri slavnosti v Pragě sbranih Slavjanov i budemo jim poslali pismeno ali po berzovjavě svoj bratski pozdrav: *Slava!*

Cirkevni Listy pro veškere zalezitosti cirkve evangeličko-luteranske. Redaktor Dr. J. M. L. Hurban; vychazi v Skalice dvakrat mesične.

Te izverstno uredovani časnik donaša, kako uže njegov naslov kaže, posebno vésti o zalezitostih svoje cerkve, pa zagovarja hrabro pravice svojega ugarsko-slovenskoga plemena i čto mu ješče većju vrednost dava, ozira se i na slavjanstvo v obče. V 8. čislě lěta 1873 ima slědeče so-stavke: Jako svět čini? — Dopisovatelj. — Oběť na školy. — Literatura. — Drobne spravy a uvahy. Pod nadpisom: literatura je uverstjen i učeni članek o našem „Slavjanu,“ o uzajemnosti slavjanskoj i o književnom jeziku slavjanskom, kteroga priobčimo ovdě svojim čestitim čitateljam, jerbo je vsakako zanimivo i podučivo zvědeti, kako misli o našej slavjanskoj stvari učen Slovak, da se čitatelji naši uzraduju nad tēm, kako se po uzajemnosti slavjanska narečja neočakovano berzo dějansko bližaju i da se osvědōče, da ni zastonj (ni marně, da ni naprasno) trud dopisovateljev i podpora podporovateljev, to je predplatiteljev „Slavjana“, nego da donosi cvět i ovoče. Članek cirkevnihi Listov glasi tako o „Slavjaně“:

„Je to noví objev uzajemnosti slavjanske, skusiti dějansko porozuměti se s vsěmi Slavjanami. Jedno je pri tom pamětigodno, i sicer to, da slavjanski jeziki nisu si tako daleko jeden od drugoga oddaljeni,

jako se je to mislilo. Pan Majar piše tako, da ga vsaki učeni Slavjan razuměti može. (Tu slědi sastavek iz „Slavjana“ od pismena do pismena samo nemnoga slova su radi bolje razumljivosti pristavljena — i to v časnikě ugarsko-slovenskom Slovakam naměnjenom. Onda piše spisovatelj dalje:) „To je na bělom dně, da te Slovak, kteri uže něčto vě po serbski, po ruski, po slovenski, toto narečje lahko porazumi. Predpokladati se takže može, da i isti pospoliti (priprosti) Slovak tako govorečega lahko porazumi, ako se samo trohu potruđi. Pan Majar hoče lehkim sposobom vešč (rěč) predoležitu i prevažnu i věru ne tako scěla lehku usnadniti i polehčiti Slavjanam.

Mi mislimo, da bi to bila daleka cesta zakladati někak nov književn jezik za vse Slavjane: jerbo bi moralo 80,000.000 Slavjanov po deseterih cestah novi jezik jiskati, vsaki svoj vlastni zapustivši. Čto bi na to povědel Rus, Poljak, Čeh, Serb, Horvat i tako dalje?

Tu mora zavladati prirodjeni i umetni sposob, jako je zavladal pri jinih narodah i je proizvedel književni jezik, tam němečki, tu italijanski i za starodavna judovski, helenski, latinski.

Jednotlivi kmeni slavjanski, jako osobe, se tu natecaju, revnuju, bėgaju o zavod na poljah věde, umenja, deržavničtva i cerkve.

Mi Slavjani ne směmo nič zanemarati (zanedbat i, prenebregati) i nič preskočiti. Majarova misel ne smě upadnuti, ona je predspěv k dělu zgodovinskomu, to je misel ta: se dorazuměvati svojim narečjem s drugimi Slavjanami! Da to biti može, moramo učiti se slavjanskim narečjam. Kto je obetoval jednom pol lěta serbsčini i ruščini pa jednom pol lěta poljščini, češčini, slovenščini severnoj i južnoj (Slovensko zemlja Slovakov, Slovenija zemlja Slovincov) te vizna se i v najtežših predmetah vědeckih i sporazumi se s vsakim Slavjanom. To tada ni preveč veliko požadovanje (trěbovanje, traženje). Ale učiti se 80,000.000 Slavjanam někomu novomu jeziku slavjanskomu to bila bi preveč velika i nedosegljiva naloga.

Jednotliva plemena slavjanska moraju najpred očistiti svoje gumno nelěp i tudjinismov . . . Pri totom děle se uže ima paziti na misel tu najvišju Majarovsku, na misel uzajemnosti. Horvat i na priměr su uže bez krika i šuma preměnili svoje „s o k a k , k a p i j a“ na v r a t a i u l i c u itd. Kako me je to potešilo, kada pridem lěta 1863. v Zagreb i govorim po horvatski tako, jako sem se 1848. naučil v Zagrebě i v Bělomgradě, tu su se mi smějali i poslědnič mi to razjasnili, da oni věru ne hodiju po „s o k a k u“, nego po u l i c ě. To je proizvedel (vikonat) Slovak Sulek med Horvatami, odstranjajuč vsa turska i kterakoli tudja slova iz prekrasnoga narečja horvatskoga. Po tom naj vsaki k uzdělanim, obrazovanim, Slavjanam počitajuč i se Slavjan nauči se kromě svojega narečja asponj ješče jedno ali ne dvě narečji čisto slavjanske. I iz toga oběnega dviženja i gibanja povstane skorěje jeden književni, učeni jezik, nego ako bi smo vsi bez porazumljenja se totčas iměli si kaziti jezike svoje uže prekrasno uglađjene. . . . Kirilicoj pišuč i Slavjani, na priměr Rusi, imaju te sami pravopis, jako mi Slovaki,

v čistoј slovenščini, i Češi v spisovnoj češćini pišući. Slovaku znajućemu čisto slovenski pravopis je uže malićkost pravilno pisati svoje narećje kirilicoj (!). To je korak, šag praktićki uzajemnosti. . . .

Pa uzajemnost se ima dćjansko skazovati, sicer bude se nam senjati zastonj i naprasno o razvijanju i razcvćtanji slavjanskom, ako bi ime, ćest i blagostanje naroda zaprodajal tamo jeden Turkam, drugi Nćmcam, tretji Madjaram, ćetvrti Italijanam, peti Gerkam, medćem bi se nam narod pa vikervaćil i poginul. Pred ćem nas zahovaj i sohrani Bog vsemogući i daj vsćem kmenam slavjanskim tako ćiste znaćaje i glav tako jasnih, jako je p. Matija Majar.“

Vrednićtvo pako ųeli, da bi toliko bilo dopisovateljev i predplatiteljev za naš ćasnik, da bi ćestito mogel mnoga lćta izhadjati na prid uzajemnosti slavjanske.

Из Н ѳ м е ч к о г а Г р а д ц а. Изrekli ste ųelju, ćestiti gospodine urednik, da bi „Slavjanu“ napisal nićto o slavjanskix druųtvax obstojećix v Gradću. To je jako primćren predmet za te naš ćasnik, zato toliko radje dopolnim Vašu ųelju. V nićmечком Gradću obstoje slćdеча slavjanska druųtva:

„Слованска Бесćда.“ Ово друųтво je tako urećeno, како наше ćitalnice, to je, оно има своje станованje, в ктером се члені собирају и поразвеселјују, ćasnike ćитају и тćм подобна. Членов има nićколико чрез стотину и то дијаков и недијаков и друųин. Слованска Бесćда je нај старćјше slavjansko друųтво в Gradću.

„Вендија.“ Slavjansko словствено друųтво на техниќ. То друųтво установљено од Словенцев лćта 1869 преустројило се je берзо о почетќ в друųтво југославjanско. Вендија je ићкрено пријела се мићли узајемности slavjanske. При сćдницах, ктере се держе всаких 14 дни, смо уже ćули занимљиве говоре о језиќ узајемном. Редни члені „Вендије“ су само техниќи учечи се в Gradću, изредни напо техниќи другix мћст и изучени господі, који су били о часћ својих штудіј чланами друųтва. (Вреднићтво Slavjana je имело приљожност видћти: Правила Вендије каменотискана ćирлицој и на концћ правил алфабет ćирлски писавни [in cirilischer Schrift], ćto je jako практићно.)

„Славjanско певско друųтво вићјих шол.“ Установљено концем лćта 1871, в нјем се гоји slavjansko петје и се направљају slavjanske веселце, гудбе и тако даље. Певци су само slavjanski дијаки, подпирални члені су также недијаки.

„Хорватска Даница“; уже третйкрат избудљено друųтво. Уредена je, како Вендија, приступити пак за члене могу само Хорвати из усеућилщча и из техниќе.

„Соко“, лćтос на ново избудљен. дто je Хорватска Даница за Хорвате je друųтво „Сокол“ за Сербе.

„Слога“, друųтво обћеславjanско, које се je установило лćтос мћсеца фебруарја и je спијело правила „Вендије“; друųтво

za dijake iz vseučilišča i iz tehnike, no ni jeshče konечно osnovano. Semo se može počitatí jeshče:

„Подпіралні завод за потрібни (убожне) ді-
яке“ на всеучілішчі. Те завод се је установіл прошле годіне,
када се је попреjšні укушні завод раздělїл мед посамезне народності.

„Славјанскі сталні одбор на всеучілішчі,“
то је пет діјаков ізбраних при діјачком сборѣ, којим надлежі заступати славјанске діјаке на всеучілішчі. Славој I. Дрістов.

G. J. H. iz C. v Sloveniji piše:

Перво је сада, да уведу наші писателї в словенску кнїгу мѣсто латїнице нашу обче славјанску цїрїлицу, јербо се будемо потле јешче успѣшије i берзје могли прїблїжевати језикословно мед себој. За особно употрѣбљеванје је дѣлом уже уведена: пише ју намреч i чита вса (?) словенска образована господа i діјаки се је марљиво уче на всѣх наших гїмнасіях — само прости народ је не позна, овдѣ бї могле помагати људске учїлице Трѣба је, да на то уже сада мїслимо, како уредити цїрїлску писаву, да буде прїкладна својству нашега језика, па i узajemна. Како бї се могла нај лежчајше впељати в все наше станове, нај о том разговарјају тому посвечени часопісі, особито „Славјан“.

Приметба вреднїцтва. Ваш листић се да прав прїjetно читати, види се из njega не само, да сте цїрїлице добро navadjени i да се марљиво занimate s staroslavjanščinoj i s ostalimi glavnimi narečjama slavjanskimi. Dobro! Samo tako nadaljujte. Vi pišete v svojim narečji pa i ostalim Slavjanam dosta lahko ponjatnim i razumljivim, dlja toga smo vse točno tako semo postavili, kako ste napisali, samo dva cerkvenoslavjanska pismena smo prejinacili po tomu, čto jih do sada v tiskarniče neimamo, i po tomu, čto sicer na staroslavjanščinu se skerbeno oziramo, ker je ona svetovavnica vsēm našim narečjam — približujemo se pak — ne staroslavjanščině, јербо не naměravamo spisovati staroslavjanam, nego mi se staramo pisati uzajemno i približevavno sadajnim glavnim narečjam slavjanskim.

Za obče slavjanski језик se može vzeti ali ruščina, ali svoje narečje pisano uzajemno. Želeč pouznesti svoje narečje za književni језик, derži se sledećih pravil:

Pišuē za ljudstvo priprosto piši čisto v dosadanjem narečji.

Pišuē za Slavjane književne prosvětłjene piši takže v svojem dosadanjem narečji, pa ne čisto, nego uzajemno.

Kdē cїrїlica ni navadna, spisujemo spine, časnike i knjige za književne i razsvětłjene Slavjane cїrїlicoj, za prosti narod, kako do sada, latinicoj. Naša naměra ne može biti, latinicu zametovati, nego cїrїlicu upeljati med obrazovane Slavjane. I isti Rusi, Serblji i Bolgari znadu latinicu, hotja (ako ravno) je pri njih cїrїlica obče vladajuēe pismo.

Kdĕ do sada cirilica ni navadna, tamo ju sada ne silimo v učilišća ljudska (Landschulen), nego usilujmo se vsjoj siloj, da ju upeljemo med obrazovane književne i prosvĕtĕljene Slavjane — kada to dosežemo — se upelje naša cirilica sama, svojej umstvenoj siloj takže v učilišća.

О СЛѢДАХ ПРАСЛАВЈАН.

(Надальеванје.)

Читанје сваке вѣде почну i кончивају брахмани словом: а ум⁷⁶⁾ које се изговори како ум. Нѣкоји ученјаци тврде, да је то слово митичко, да је нѣкаки Zauberformel;⁷⁷⁾ па то слово ни јинога него: ум! ум — разум! Када брахман в почеткѣ наука узкликне: ум! то помѣни толико, како да би рекел: Подучеванје се почне, звѣсто послушајте i добро разумите!

„Од брахманов се разликују философи именов Прамни, који су соборљиви i препирљиви i подсмѣхавају се брахманам хулеч јих хвастонами i глумцами, који једнакоже уче се паравословју i звѣдословју.“⁷⁸⁾

„Мед Германам су нај честитѣјши пушчавници, ктери живе в лѣсах од листја i од садја, овоча лѣснога, се облаче облачлом личнастим i се не печају с женичинами i не пију вина. С царяма стоје в свезѣ, ктери јих по посланиках прашају за свет о причинах згодѣб i јим укажу богослужбу оправљати i богам се молити. За пушчавниками стоје по честитости лѣкари, који размшљају i о поставѣ чловечкој.

Живе просто па не под јасним небом, о пшенѣ сарочинском (Reis) i о мукѣ, што јим сваки даје, ако пожелѣ, также преноче јих ради Лѣче нај честѣјше јествинами не како здравилами, измед тѣх највеч се служе утиравања i обклад масти по тому, што остала лѣкарства причине једном болѣзни. Лѣкарви i пушчавници вѣжбају се, да могу становитно престати труде i болечине тако, да цѣл ден остану в оном истом положенји. Јини су вѣшчуни i снахарви i знају зарѣкати, заговарјати, заповѣдати болезнам; при погребах за мертвими нарицају, (причитивају, хекају), заједно просе милостивју. Има мед њими како i честитѣјих i проsvĕтљенѣјих, који премшљају о вечности, о блажености i о побожности.“⁷⁹⁾ „В Индији једнакоже неима много болѣзни Ако би се како случило, да се објави нѣка болезанја, сберу своје мудрослове в посветованје i каже се, да они не без помочи божје излѣче все, штоколи се оздравити можѣ.“⁸⁰⁾

⁷⁶⁾ Ману 2, 74. 76. 83. — ⁷⁷⁾ Böhlen 1, 212. 2, 328. —

⁷⁸⁾ Страбо стр. 719. — ⁷⁹⁾ Страбо стр. 713. — ⁸⁰⁾ Арриан Инд. 15.

Брахмані су при подучевању вмѣс приповѣдовали много светих приповѣдек именованих по санскритски: пурана с, по геленски: *iegos logos*. „Вѣрују много приповѣдек і ради тога су, како Страбо мѣни,⁸¹⁾ мудрѣји в дѣлѣ, него в говорѣ Вмѣс приповѣдују і свете приповѣдке, јако і Плато о несмертелности душе, о судбѣ в вечности і о веч тому подобних речях.“

В три реде су распадали брахмані, који су се распознавали вѣгда велебностиу і палицој, коју су ходајуч в рукѣ им ѣли, і уже Ману спомѣња, да јим је палица видно знаменје чина нѣхова.⁸²⁾ Дла тога се толико пут спомѣња в Индији Даміс, то је брахман велебні с палицој, на примѣр, Онесикритос се је поговарѣал с једним Манданом,⁸³⁾ исто тако пише Порѣиріј, да је Бардесанес обходил се с нѣким Дамадамисом.⁸⁴⁾

Другі чин индичкі чинвају: кшатријас = војници од слова *кшат* = стрѣлец. Арриан јих именује: *xatroj*,⁸⁵⁾ Плиніј: *setriboni silvestres*,⁸⁶⁾ ктері су пребивали в пријетној лѣснатој покрајинѣ по санскритски: кшатријавана, Серб би рекел: в Шумадији, али в Чернојгорѣ, Рус і Польак би рекла: в Полѣсији. Оні су білі должні стражити і зашчипчати і бранити дежелу пред совражниками. — Чин војничкі је нај људнатѣјши за весјанами і селѣанами; должност нѣгова је о часѣ рата војсковати се, о времені мирном на лѣнбобу пасу і јиграју. Вес чин војничкі кермі се і живі се строшком царским, тако і коњи і слони, који су потребні за службу војничку.“⁸⁷⁾ „ војници време ізлімно заправљају лѣнбобі і гостбами по тому, что јих царѣ уздержава, да, ако настане потребба, се подају тотчас (мигновенно, одмах) в војну не јемључ себој нічеса кромѣ својега тела.“⁸⁸⁾

Арриан пише: „ по множинѣ су перві за весјанами, који уживљају нај вѣч свободе і веселѣа; на само оні се вежбају в војинствѣ. Оружје јим једнакоже јині наредѣају і коње јим јині дају, ктері јим также оружје лікају, слоне воде і возове јим упрегају і јих воде. Оні сражају се докле је војна; када је пак мир, живу весело і разкошно і добивају плачу тако обліну із казне, да і јине лехко преживе.“⁸⁹⁾

Оружје индичких војаков. „Инди су облечени в облачила бумажна із древесне волне і оружані луком із теретѣа і стрѣлами с железним осом.“⁹⁰⁾

„Оружані су али луком і стрѣлами три комолце долгиі, али једној сулиці і шчитом і мечем широким три комолце долгиі.“⁹¹⁾

⁸¹⁾ Страбо стр. 713. — ⁸²⁾ Ману 2, 45. — ⁸³⁾ Страбо 715. Плут. Алекс. 64 гд. — ⁸⁴⁾ Порѣир. de abstinentia 4, 17. — ⁸⁵⁾ Арриан Поход Алекс. 6, 15. — ⁸⁶⁾ Плиніј 6, 20 (23). — ⁸⁷⁾ Диодор 2, 41. — ⁸⁸⁾ Страбо стр. 707. — ⁸⁹⁾ Арриан Инд. 12. — ⁹⁰⁾ Геродот 7, 65. — ⁹¹⁾ Страбо 717.

„Оружје Индов је различно. Пешци имају лук високости мужске Них стрѣла је мало кратша од трѣх комолцев ($4\frac{1}{2}$ чревлѣв); и не одолѣје стрѣлѣ Индов ниѣ шчит, ниѣ оклоп ниѣ нѣкоја јина брань. На лѣвој рукѣ носе шчит из неудѣлане говедине, ктерѣ ни за мужа широк, па не много кратшѣ. Нѣкоји имају зарѣзе (копја) намѣстѣ луков. Меч има пак всакѣ и то широк не веч од трѣх комолцев долг и нѣм се војују, када дојде до шаках — что се пак о при Индах рѣдко случѣ — и то держеч га обѣма рукама, да толико силнѣје ударѣју. Конѣки имају по двѣ копји и шпелту, округли шчит, мелји него је у пешцев.⁹²⁾

При зарѣзах (копјах, сулицах) су имѣли припете прапорчиѣе долге и узке, којѣ су се вијухали в зракѣ.⁹³⁾

Војничка кола, то је возовѣ, су бѣла јако подобна позниѣјшим бабилонским и малоасѣјским, које опише Гомер, двоспрежна, мед ушамѣ (ушетами) конѣ је вијухал се на позлаченом держалѣ (рукојети) „чамари,“ хвост тибетанскога бѣка (bos grunniens), од задја на возѣ је виѣрала застава.⁹⁴⁾

В војну су ишли Индѣчки војници музикој. Војничко музикално орудје бѣло јѣм је: велики бубен, по санскритски: дундубѣ али мринданга и звонци и трубе луштурне (Muscheltrompete, сопсѣа marina) по санскритски: самбу али самбука.⁹⁵⁾ То заднѣе поименованје самбука је Славјану особѣто намѣтѣгодно, уже в нај давнѣјших временах знано и навадно и је помѣнило орудје музикално, ктерѣ је собучело (mitbrummen, mittönen) с осталој музикој. Поименованје самбука је припадало кромѣ трубѣ луштурној и разним јѣним орудјам музикалним, особѣто пак великим гуслам (Bassgeige) имајучим в Индији четѣри струне, ктерѣ велиѣе гусли се и тепер именују в зѣлској долинѣ: бунѣе.

Надзѣрателѣи војничѣи „установѣ и војничѣе слугѣ, бубниѣе и звонцларѣе и пратежники (обвозники) и стројѣтелѣе стројѣв и них помагачѣе. Пошѣљају также по звонѣ звонцев војниѣе конѣам керму набѣрат Пред царѣем иду бубниѣи и звонцларѣи.“⁹⁶⁾

Индѣчке војске бѣле су чрезвичѣјно многочѣленѣе на пешцах, конѣках и слонах, како то пописује обшѣрно Плинѣј,⁹⁷⁾ оvdѣ стој само јѣден примѣр: „Царѣ прасѣски има о мирном временѣ шѣстпѣт стѣтисѣч војников пешцев, трѣдѣсет тѣсѣч конѣиков и девет тѣсѣч слонов за битву приправљѣних, из тога се може просудѣти велиѣост нѣегових доходѣв.“

Инди никако нѣсу бѣли ратољубни, него су ненавидѣли всаку војну како нѣку морију (чуму, кугу), але, када је трѣбалѣо, су

⁹²⁾ Arrian Ind. 16. — ⁹³⁾ Свидѣас под словѣма: Indoi, bemeia skitika. — ⁹⁴⁾ Рѣмајана II, 64, 24. Индралок 1, 8. — ⁹⁵⁾ Bohlen 2, стран 196. — ⁹⁶⁾ Страбо стр. 708. 710. — ⁹⁷⁾ Плинѣј 6, 19. (22); 6, 20. (23).

білі тотчас, мигновено, готові за битву і су сражали се чрезвычайно храбро.

„Інді се не смѣју присподобити јиним Негеленом оних покрајин, него они су далеко нај храбрѣјши народ мед соседами својимі Інді „су далеко нај бојовнѣјши і нај храбрѣјши мед тадајнимі обивателѣмаі Асіје.“⁹⁸⁾

Двѣ племені Рајанутрас і Наірс в Малабарѣ су тепер терговци, близо до лѣта 1500 по Хр. су јешче білі војничкога чина, су білі војакі тергујучі свілој, златом, сребром і жемчугом. Својему чину до нинѣ су звѣсти остали в Індіји Махратті, дівје храбри.⁹⁹⁾

Третѣ чин індічкі чинѣвају іменовані по санскритскі: віса алі ваіеја с, по славјанскі: весјані алі селѣані і пастіры. Чин селѣанов, то је польедѣлцев, се је високо почитал тако високо, да је било установљено, і царѣ самі бі се імѣлі учити польедѣлству і честні наслов царскі блі је: вісампатіс, по славјанскі: господарь весјанов, то је владарь польедѣлцев.¹⁰⁰⁾ Те чин блі је нај люднатѣјши. Польедѣлци су білі сцѣла свободні војашчине і су се одавали совсѣм земљедѣлству, су білі недотекљиви, они і нѣх польане, да і о часѣ војне і сраженја, о часѣ саме сече і битве ні нікто јим нічеса жалоба учиніл по тому, что су јих почитали добротникамі чловечанства.

. . . . „чин польедѣлцев је нај люднатѣјши і нај честнѣјши. Польедѣлци су освобођени службе војничке і оправљају покојно своја дѣла, не брігајучі се за мѣста, ніті за остале задеве, ніті за јавне оправке. Случі се нерѣдко, да в оно істо време і на оном істом мѣстѣ ту војнікі в поредкѣ војном се сражају с врагом, і тамо под обрамбој војске польедѣлци орају і копају. — В са о л ѣ н а земља је властніна царска; они ју вживљају за четвртину доходоѣ.“¹⁾ Семо спадају пастіры і ловци; ізключиво они смѣју зверину ловити, чреде редиті і спрежну живину продајати алі в најем дајати. За то да дежелу чисте од дівје зверіне і од зернозобључега птачства, пожалује јих царь жітом по тому, что се они скитају нестално, живеч под шаторами.

Арриан пише:²⁾ „польедѣлцев је гледи на множину нај веч; они неімају ніті војничкога оружја, ніті марају за оправла војничка, него обдѣлавају польане і плачују давке царю алі державам свободним і, ако се случі, да бі Інді мед себој се војсковали, ні довољено дірати в польедѣлца, ніті пустошиті істїх польан, него в оно істо време, када се једні сражају і медусобно се убивљају, јако се то уже тако случі, другі подлѣ нѣх орају алі садје сбрају алі дрѣвеса гладе алі жену

На істу місел пише і Диодор:³⁾ „чин польедѣлцев је много

⁹⁸⁾ Арриан: Поход Алекс. 4, 25. 5, 4. — ⁹⁹⁾ Bohlén 2, 22. —

¹⁰⁰⁾ Налус 1, 31. — ¹⁾ Страбо стр. 704. — ²⁾ Арриан Інд. 11. —

³⁾ Диодор 2, 40.

люднатѣји од осталіх чинов. І они су освободѣні од војніцтва і од осталіх работ державних, да могу совсѣм пољедѣлству посветити се. І ніједен совражникові војник бі не сторіа нічго жалога пољедѣлцу, ако бі га сречал на полі, всакі пусті те люди при покої почитајуч їх добротниками чловечанства. Слѣдствено се і поля не пустоше і оброне обілну множину жита за живеж льудем. Ті селъані живу с женами і с дѣтцој на дежелѣ і нікако не обчују с мѣстлъанами. За поля своја плачују царю најемшчину по тому, что је ва земля царска властїна і ніједен пољедѣлец не смѣ імѣти властнога земльшча. Крімъ најемшчїне отдавају јешче четвѣртїну прїдѣлка в царску благајницу В јїних покраїнах се пољане пустоше в ратѣ, да не могу се ніті обдѣлавати; в том народѣ почитају се пако пољедѣлці тако посвеченїмі і недотекльївїмі, да могу близо совражнїх војск своје поље обдѣловати і не обчуте ні најменје од ратнїх тежав по тому, что мед тѣм, када се војскујучї на ратном полі убивљају, не чїне льудем на полі дѣлајучїм нічеса жалога, јербо їх почитају добродѣтельами осталога льудства. Ніті то се не згодї, да бі се в земльї совражниковој пожїгало і палїло алї се дресеса посекавала.⁴⁾

„Семо су спадаї і пастїрї і овчарї і в обче всаковерстнї властнїкї чред. Они не пребївају ніті в мѣстах ніті в весах, него станују в шаторъах. Заједно су і ловнї, кої истребљавају земљу од грабежльївїх итїц і од дївје зверїне. Ту должност прїлѣжно ісполнѣајуч старају се за јавну безопасност по тому, что їма в Індїї не мало грабежльївога итачства і велїко множтво зверїне, која попасе жїтна поля.“

Четвѣртї чїн індїчкї чїнївају іменованї по санскрїтскї судрас = рукодѣлці, художнїкї, уметнїкї і терговцї, дѣлателї оружїа воїнскога і орудїа пољедѣлскога, стрїгїтелї ладїї і ладїарї. Они се од вїшїїх чинов разлїкују, па не спадају мед парїас, него су їсто тако арїї, славнї, како і льудї вїшїїх чинов; але, јако льудї дѣлавнї, не смѣју се печатї вѣдами сегајучїмі чрез нїїх чїн. Чїтатї алї послушатї вѣде їм нї доволѣно алї разумоватї (фїлософоватї і raisonїrovatї).⁵⁾ Нїм је то біло једном пољезно, они су зато імѣлї јїне једнодуха писма і научне кнїге, прїкладнїје за нїїх чїн.

К тому чїну спадају рукодѣлці і терговцї; они оправљају рукодѣлїе і плачују од рукодѣлства давке, крімъ онїх, кої дѣлају оружїе воїнско, ті напротїв получе плачїло од державе. В те чїн спадају і стрїгїтелї ладїї і ладїарї по рѣках.⁶⁾

Особїто су Індїї ненавїдїлї, да бі нїкто хотѣл керн арїтї (занатарїтї, кварїтї занат, ремесло дурно отправљатї), него біло је строго установљено, да всакї се їма держатї једнога

⁴⁾ Дїодор 2, 36. 40. — ⁵⁾ Ману 9, 334. — ⁶⁾ Арріан Інд. 12. Прїсподобї Дїодор 2, 41. Страбо стр. 707.

дѣла і једнога оправіла і тістога, колико могуће нај ізверстише научіті се і га нај више здоконаліті.

„То су ті различни чині держављанов в које су Инді пораздѣљени і ні довольено женіті се в нѣкі другі чин, алі мѣшаті се в оправіла његова, на примѣр, да бі војник обдѣловал полје, алі да бі рукодѣлец оправљал должности брахманов. — Само то је свободно, да могу із всакога чина постати пушчавнікі по тому, что пушчавнікі не живѣј разкошно, него пребѣдно.“ ⁷⁾

Ако нѣкто се посветі сталішчу пушчавнічкому, тѣм не ступі в чин і в дружбу брахманов, него ов сі може тѣм присвојіті тако рекуч само светост брахманску.

Сада се смѣју в Индіји трије перві чині неограничено мед себој женіті; закон једнакоже установі, да така варнасакара, то је, тако смѣшаванје чінов і полтнога цвѣта (барбе) веч і веч оддалы племена од прачістоте. ⁸⁾

Царь је біл всегда із чина војнічкога; влада скоро повсуда царска, то је самодержна, једновладна, ктера се је напо морала равнати по советѣ больаров-брахманов. Једновлада је біла тако строго упельана, да кнѣге санскрїтске нїті не спомѣјају нѣкі јїні владні начин. Оне људовладе = Aratten, то је, по санскрїтски: араштраѣ = без царя, које геленскі списователи спомѣјају в покрајинах рѣке Инда, су біле једном обчїне самоуправљајуче се. Ману прави: „Свѣт без царя је бѣден.“ ⁹⁾ Сїѣв Рамѣјана описује дежелу без владаря, како совершенно беззаконје. В кнѣгі Хїтопадеса се чита: „Не удомачі се в дежелѣ, в којеј неїма богатїх људі, неїма учїтельев, неїма царя, рѣке і лѣкаря.“ ¹⁰⁾

Наслови царев білі су преузвішені і велїчанствені. Индїкї царї су обїчавалї прилагати сі наслов: махѣрајѣ, то је, велїкї кнѣз, алі велїкї царь, царьон. Арріан іменује царя Сандрокотта всегда: нај вишїм царем Индїкїм, да га разлїкује од владарев њему дань давајучїх.

Сандрокоттос се је і звал:

Чандрагунтас, по нѣмечкї: der Mondbeschützte, по славјанскї: лунозаштїшченїк.

Сїн Сандрокоттов је звал се:

Amitrohates, по санскрїтски: Амїтраг'атас, по нѣмечкї: Bekämpfer der Feinde, по славјанскї: побѣдїтель врагов. ¹¹⁾

⁷⁾ Дїодор 2, 41. Прїсподобї Страбо стр. 707. Арріан Инд. 12. — ⁸⁾ Böhlen 2, 29. 30. — ⁹⁾ Ману 7, 3. — ¹⁰⁾ Рамѣј II. 52, 8. Хїтопадеса стр. 22. ізданја Лондїнскога. — ¹¹⁾ Атенаос: Deipnos 14, 67.

Kratke věsti.

— Г о л о с ъ novine ruske pripovědaju, da je popečiteljstvo nauka one dni potverdilo odluku deržavnoga soveta, da se ima pět novih progimnasij osnovati i to v Petrogradě, v Moskvě, v Voroneže, v Jelatině i v Vilně. Gimnasium v Mozirě se spremeni v progimnasium.

— Nikica knez černogorski s kneginjoj i nemaloj družinjoj je cestoval lětos v Sorrento v Italiji poklonit se caricě ruskoj. Poslali su mu carsko-ruski korablj (morsku ladju) Rurik, da se njim prepelje črez morje. Knez pristane v Italiji 29. aprila lětos v městě Barě. Pověju mu, da se nahode v sobornoj nadbiskupskoj cerkvi ostatki svetoga Nikole, kojega Slavjani osobito česte, to je velelěpi oltar, kteroga dal je napraviti serbski kralj Uroš III. lěta 1319.

Knez sklene te pamatnik serbskoga vladarja posmotriti.

Nadbiskup naredi, da duhovščina sborne cerkve kneza v cerkvi slavnostno dočaka. Uprašali su kneza ali blagovoli, da se bere sveta meša. Ale knez predstavi sveščenika ruske pomorske ladje i prosi za dovoljenje, da može opraviti pri altarji sv. Nikole někoje molitve po obredě pravoslavnom. Prijazno se je dovolilo. Pravoslavni sveščenik i pet mornarjev, kteri su bili zajedno pevci pri cerkvi ladje pomorske su zapěli toržestveno velikonočne pěsni i pěsen sv. Nikole.

Vidilo se je, kako je bilo milo Italijanam spēvoljubnim, čuti cerkveno petje pravoslavno.

Knez, kneginja i njih družina su se uzradovali slišati milo petje pravoslavno v italijanskoj cerkvi pred oltarjem, kteroga je dal pred pol-peta stolětjem postaviti kralj serbski.

Oltar v nadbiskupskoj sbornoj cerkvi barskoj je velelěpo izdelan s cěloj pripravoj iz samoga srebra.

Pri kteroj priložnosti je serbski kralj Uroš III. te oltar dal napraviti, se ne vě; pripověduje se pako, da se je zaobljubil ga napraviti iz hvaležnosti, da je kraljevski naslědnik od nevarne bolesti opet ozdravil.

— G o r a A t h o s. V evropskoj Turskoj južno-izhodno od města Salonika se razprostira pokrajina Halkidike i od nje segaju triji ozki poloostrovi dosta daleko v morje. Severni od těh poloostrovov je obće znana Sveta gora, po gerčki Athos oros. Ta sveta gora je kako něka svobodna občina mnihov gerčkih, kteri imaju ovdě blizo 20 glavnih samostanov, 600 cerkev i časoven, to je, kapelic i ješče zverh toga několiko pustinjskih domov. Monahi plačuju turskoj vladě danj, davek i vslěd toga ni sveta gora podčinjena nijednomu pašě i se tu ne najde turskih uradnikov. V svetoj gorě je uže v starih časah slovstvo staroslavjansko veselo cvetelo, ovdě bil je i slavjanski, to je, ruski samostan, v kterom su se priležno prepisovale staroslavjanske boguslu-

žebne knjige za Rusiju. Veleučeni slavnoznaní Rus Gregorovič je ješće léta 1844 tamo pregledal 450 slavjanskih spisov. Iz 20 samostanov jih je bilo někada devet slavjanskih, to su slédeći: Samostan sv. Pavla, Simopetra, Gregorija, Rusiko, Ksenof, Zograf, Hilander (serbski) Filotej i Karakala. — Mnogi těh slavjanskih samostanov se je pogerčil, pa v nověje vreme stupuje opet slavjanščina na svetoj gorě v svoje někdanje pravice. Rusi su kupili si jednu pustinju na svetoj gorě imenovanu Serail i su sozidali velelépu cerkev i samostan, v kterom prebiva do 200 monahov slavjanskih. I v ostale samostane gerčke su počínali slavjanski monaši čestěje ustupovati, tako da su bili v některih gerčkih samostanah po malo sami Slavjani ali vsaj njih većina Slavjani, i těm su samostani naravnim načinom prestali biti gerčkimi i postali slavjanskimi, tako sta se poslavjanila samostana Hilandar i Zograf. — Dalje su kupili Rusi monastire Iberes, sv. Pavel, Katlamusi i yesi imenom Ormili i Partenova. V tamošnjem samostaně stanuje uže več od 600 monahov slavjanskih, kdě imaju, kako v samostaně Serailě, ustrojenu tiskarnicu, kdě se tiska nemalo slavjanskih knjig, ktere se razširuju med slavjanski narod tamošnjih pokrajín. Tiskali su knjige sicer na svetoj gorě takže gerčki monaši skoz blizo tri sto lét pa bez uspeha, jerbo su slavjanskomu narodu na balkanskom poloostrově silili knjige gerčke, njemu nerazumljive; slavjanskih se narod pako veselí i jih rad kupuje. — Slovesnost i prosvěta i vsako važno poduzetje se može krepko osnovati jedino na materinskom jeziku i na narodnoj podlagi.

— Horvati i Serblji nisu se preselili v svoju sadajnu domovinu tepervo v šestom stoletji po Kr. kako to pišu některi zgodovinopisci, nego oni su davno davno prie tu prebivali. — Dokazov tomu je mnogo, ovdě stoj pako samo jeden, kako mémohodom semo postavljen. —

Horvati i Serblji imenuju oves, ječmen ali i jino žito, ktero se ko njem zobat daje: zob. Gledaj: Србски рјечник Вука Штеф. Караджича slovo: zob. Dalje pak nam razloží latinski spisovatelj Ammianus Marcellinus, da slovo zobaja pijača poměni, ol, pivo, bragu sva renu iz ječmena ali ovsa ali iz jinoga žita i da je bila ta pijača uže pred njegovim vremenom obče navadna med narodom v Iliriku i v Malojasiji imenito v městě Halkedoně; da onda slovo zobajar je bilo pogerдно i rugateljno ime človeku pijancu, koji čezměрно mnogo pije pijače zobaje; on piše v svojej zgodovíně (26, 8) k létu 365 po Kr. o cesarji Valensě slédeča: „on, Valens, je oblegoval město Halkedon i je jako usiloval se osvojiti ga. Obivatelji města su izgore zidin městnih se njemu rugali zovući ga pogerdnim i rugateljnim imenom: sabajar. Sabaja se pak zove v Iliriku sprostá pijača, ktera se vari iz ječmena ali iz někoga jinoga žita.“ — *Zob, zobajar i zobaja* su nedvojbeno presno slavjanska, imenito horvatsko-serbska slova, pri slově *zobaja* svedoči uže kóncovka: *aja*, da je slovo staroslavjansko, i narod kteri je ta slova uže davno pred létom 365 po Kristusu upotrěboval i zobaju pijaču pil

po celom Iliriku do Halkedona v maloj Asiji i ješče dalje je bil nedvojbeno narod slavjanski, plemena horvatsko-serbskoga i da ni mogel sledstveno še le v šestom stoletji po Kr. v noviš semo se preseliti.

— **Zakonodavstvo v Černojgorě.** — Dr. B. Bogošič profesor na vseučilišči v Odesě in ruski sovetnik deržavni, kteromu je, kako je znano, naloženo, da spiše novi zakonik za Černogoru, bil je s knezom Černogorskim v Beču (na Dunaji) pri razstavě i se je opet s knezom vernul na Cetinje, kdě spiše pred vsem dosadajne ješče ne zapisane, pa uže veljavne zakonne običaje Černogorcev, kteri imaju služiti za osnovu pri spisovanji novih zakonov kazenskih i gradjanskih. Zato zderži se Dr. Bogošič blizo 4 mesece v Černojgorě. Zatem pokliče knez v Cetinje zakonodavnu skupščinu, da bi po ustavnu o novih zakonah se posvetovala, jih kdě potřeba, opravila i za veljavne jih uznala, potom upelje vlada te zakone v življenje.

— **Правда** письмо литературно-політичне в Львові 1873. Urednik Oleksander Ogonovskij; izhadja dvakrat v měseci v sešitkah po dvě listině velikih narečjem maloruskim.

V létošnjem čísle 8. na straně 314 se najde sostavek pod nadpisom: Жидівске питанє на Україні, to je: Judovsko uprašanje na Ukrajině, jako zanimiv i važen ne samo za Maloruse, nego i za Slavjane v obče. Spisovatelj opisuje stanje ljudstva ukrajinskoga i to kratko i jasno i vidi se, da on vseserdno želi sreču i sčastje narodu svojemu. Jako radi bi mi cěl sostavek semo postavili pa nam v našem slovstvenom časnikě se prostora nedostava, upozornimo pak tēm politične novine i časnike slavjanske na te predmet, da mirno i pravdivo dalje o njem razpravljati blagovole. — Očakujemo, da budemo čestěje nečto sličnoga, globoko v praktično življenje segajučega k čitanji dobili. Taki rodoljubjem nadahnuti praktični členki ukrašavaju časnik „Правду,“ služe na čest uredničtvu i donose poljzu narodu. — S tēm čísлом „Правде“ se je razposlala i knjižica s naslovom:

Безпосередны выборы до рады державной и Русини написавъ Николай Загорный. Львовъ 1873.

Spisana je ta knjižica po maloruski pa ne čisto po maloruski, nego u z a j e m n o, da ju i mi Jugoslavjani dosta lahko ponimamo. Knjižica nevelika, obsegajuča jednom 32 stran, pa se da čitati osobito prijetno radi toga, jerbo je spisana iskrenoj željoj, da bi poljzu prinesla Rusinam, Poljakam i všem pravičnim strankam. G. spisovatelj se je postavil na tako visoko stanišče, da motri sicer osobito na Maloruse, ali i na Poljake i na čelo slavjanstvo, zato je njegova knjižica podučljiva všem plemenam slavjanskim osobito prebivajučim v Avstriji. Radujemo se, da imaju naši bratri Malorusi v Galičině tako izverstnoga, jasno v budućnost gledajučega rodoljuba spisovatelja. —

Književni oglas.

Pri vredniku „Slavjana“ v Celoveč (Klagenfurt, Austria) se dobi sledeča knjiga :

УЗАЈЕМНИ ПРАВОПИС СЛАВЈАНСКИ

to je: *Uzajemna slovnica ali mluvnica slavjanska*. Spisal i založil Matija Majar Ziljski. 1865 v osmerké stran 236. Velja 2 fl. avstr. vrédnote ali 1 rubelj 50 kopejek, dučanska čena 3 fl. avstr. vrédnote ali 2 rublja. Ta uzajemna slavjanska grammatika (slovnica mluvnica) obseže zajedno šest slovníc to je: *slovnicu cerkveno-slavjansku, rusku, horvatsko-serbsku, češsku, poljsku i uzajemno-slavjansku* i se ozira po priložnosti i na ostala narečja slavjanska. Po toj slovnici se Slavjan lahko, berzo i osnovno nauči slavjanščiné v obče, ali kteromukoli pojedinomu narečju slavjanskomu. Ta slovnica želi biti sovetnicoj spisovateljem slavjanskim v dvojbenih slučajah, kada bi naméravali spisovati uzajemno, koliko moguče, lahko razumljivo všém književnim i prosvétljenim Slavjanam, da bi po njej lahko jednim pogledom preglednuli vsu slavjanščinu i da bi lahko i berzo najšli slovnični tvar, izraz ali obrat običen i navaden vsemu slavjanstvu, ali vsaj večjej strané slavjanstva i da bi jim ne trébalo mudno i trudno v vsakom dvojbenom slučaji prejiskovati všéh osem slovníc naših sadajnih književnih narečij. Slavjan se ne može osnovateljno i dokladno naučiti niti svojemu jeziku, ako se ne ozira neprestano i na ostala narečja; spisovatelj slavjanski ne može pisati čisto niti svoj dosadajni književni jezik, ako ga ne prispodablja i ne poravnava naj menje s četirmi glavnimi narečjima slavjanskimi. I upravo to se najde v ovoj slovnici. O toj knjigé je ve-leučeni g. *Nil Popov*, profesor na vseučilišči Moskovskom v časopisě: *Sovremennaja Létopis*, med ostalom sledeča pisal :

„Misel g. Majarja je postala iz dolgoga i marljivoga izučénja različnih slavjanskih jezikov i narečij, bez knjige g. Majarja ne može se obiti nijeden filolog, koji se zanima sravniteljnim izučénjem jezikov slavjanskih; knjiga gosp. Majarja děla samo novi korak, novu stupnju, na tom putu i predstavlja nove zapase, materiale, za dalje izslédovanje neobhodno potrebno za uzajemno sblízanje med slavjanskimi literaturama i jezicima.“

Listnica vredništva. Gosp. Paul Turner je nam naložil dalje čisla létošnjega „Slavjana“ uže plačanoga pošiljati šole v Frauheimu.

